

201__ жылғы _____

Астана, Үкімет Үйі

«__» _____ 201__ г.

№ _____

Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына
(тізім бойынша)

2019 жылғы 31 қазандағы № ДЗ-164

Құрметті депутаттар!

Сіздердің ауызсумен жабдықтау объектілерін субсидиялауға қатысты депутаттық сауалдарыңызды қарап мынаны хабарлаймын.

Сумен жабдықтау объектілерін субсидиялау бойынша өкілеттіктерді ажырату мәселесіне қатысты

Бүгінгі күні Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі Сумен жабдықтаудың баламасыз көздері болып табылатын ерекше маңызды топтық және оқшау жүйелердің тізбесін әзірлейді.

Субсидиялау тетіктерін жақсарту, орны толмайтын су ресурстарын ұтымды пайдалану, бюджет қаражатын үнемдеу үшін көрсетілген Тізбені бекіту жөніндегі құзыретті бөлу және Сумен жабдықтаудың ерекше маңызды топтық жүйелерінің тізбесін жергілікті атқарушы органдардың (бұдан әрі – ЖАО) бекіту құзыретін бөлу туралы ұсыныспен келіскен орынды деп пайымдаймыз.

Осылайша, осындай Тізбені бекіту ЖАО-ның жауапкершілігін арттыруға, субсидияларды бөлу кезінде уақытты қысқартуға және бюджеттік процестерді оңтайландыруға ықпал етеді, сондай-ақ ЖАО-ға өңірдің мүмкіндіктерін негізге ала отырып субсидиялар мөлшерін дербес бекітуге мүмкіндік береді.

Көрсетілген құзыретті беру мәселесі «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік басқару деңгейлері арасында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң жобасының (бұдан әрі – Заң жобасы) шеңберінде қаралуда, ол Премьер-Министрдің Кеңесіне енгізілген.

Сонымен қатар, «Жалпы сипаттағы трансферттер туралы» Заңына сәйкес ауызсудың құнын субсидиялау жөніндегі шығыстар ЖАО бюджеттеріне енгізілгенін атап өтеміз.

Субсидиялау бойынша қаржыландыру заңда және жергілікті бюджеттерде көзделген қаражат шегінде жүргізілетін болады.

Тарифтердің негізділігі бөлігінде тарифтерге бірлесіп талдау жүргізу мәселесіне қатысты

Сумен жабдықтау қызметтерінің тарифтеріндегі айырма:

- әртүрлі елді мекендерде суды өткізу көлеміндегі;
- қалалық және басқа да аумақтардың ерекшеліктерін, сумен жабдықтаудың мүмкін көздерін, судың қысымына, судың сапасына және оны берудің қамтамасыз етілуіне қойылатын талаптарды ескере отырып, мемлекеттік коммуналдық кәсіпорындардың сумен жабдықтау жүйесін ұйымдастырудағы;
- желілердің ұзындығы мен техникалық жай-күйіндегі;
- кәсіпорынның теңгеріміндегі активтердің саны мен құнындағы;
- тартылатын инвестициялар көлеміндегі өзгешеліктерімен түсіндіріледі.

Табиғи монополиялар субъектілерінің (бұдан әрі – ТМС) тарифтерін бекіту кезінде уәкілетті орган «Табиғи монополиялар туралы» Заңды басшылыққа алады, оған сәйкес тарифтерге тікелей іске қосылған ғана қызмет көрсету кезінде экономикалық негізделген шығындар енгізіледі.

2019 жылы жүргізген Сумен жабдықтаудың баламасыз көздері болып табылатын сумен жабдықтаудың аса маңызды топтық және оқшау жүйелерінің тізбесіне енгізілген ТМС тарифтерін талдау негізсіз бекітілген тарифтерді анықтаған жоқ.

Бұдан басқа, 2019 жылдың басынан бастап тарифтердің өзгеруіне талдау жүргізілді, оның нәтижесінде 337,4 млн. теңге мөлшерінде үнемдеу анықталды, оның 232 728 млн. теңгесі республикалық бюджетке қайтарылды. Бұл үнем уақытша өтемдік тарифтерді бекіту нәтижесінде құрылды, яғни бұл үнемдеу уақытша сипатқа ие.

Бұл ретте, ТМС жыл сайын есепті кезеңнен кейінгі жылдың 1 мамырынан кешіктірмей уәкілетті органға бекітілген тарифтік сметаның орындалуы туралы, бекітілген инвестициялық бағдарламаның орындалу есептерді ұсынуға міндетті, оларды қарау нәтижелері бойынша табиғи монополиялар туралы заңнамада көзделген жағдайларда, уақытша өтемдік тарифтердің бекітілуі мүмкін, бұл тарифтің төмендеуіне және республикалық бюджетке қаражаттың қайтарылуына алып келеді.

Субсидиялаудың жаңа өлшемдері қарастырылу мүмкіндігін зерделеу мәселесіне қатысты

Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін салуды, реконструкциялауды және жаңғыртуды субсидиялау Қағидаларына (бұдан әрі – Қағида) сәйкес субсидия су ресурстарын коммерциялық мүдделерге пайдалануды қоспағанда, ауыз су бойынша өз мұқтаждарын қанағаттандыруға халыққа сатылған қызметтердің құнын арзандату үшін сумен жабдықтау жүйесіне қызмет көрсететін су берушілерге арналады.

Бұл шара ауыл тұрғындары арасында әлеуметтік шиеленісті жою үшін қабылданды.

Бұл ретте, субсидиялаудың негізгі бөлігі төлем қабілеті төмен тұрғындар тұратын ауылдық елді мекендердің тұрғындарына тиесілі.

Ауылдық елді мекендерде сумен жабдықтау қызметтеріне тарифтер 1 текше метр ауыз су үшін 14 теңгеден 3564 теңгеге дейін өзгереді. Жоғары тарифтер су көздердің болмауы мен қашықтығына байланысты. Суды айдауға электр энергиясы қажет, ол тарифтік сметада көрсетіледі. Тарифтік сметада топтық су құбырларына қызмет көрсетуге арналған шығындар да көзделген.

Бүгінгі күні Қағидаларға сәйкес халықтың ауыз су беру бойынша көрсетілетін қызметтер үшін тұрғындардың төлеу мөлшері 30 теңгеден немесе 40 теңге/м³ құрайды.

Сонымен қатар, жыл сайын Тізбеге енгізуді және су құнын субсидиялауға қосымша қаражат бөлуді қажет ететін сумен жабдықтаудың жаңа жүйелері енгізіліп жатқанын атап өту қажет.

Ауыз су беру бойынша көрсетілетін қызметтер үшін халықтың төлемін ұлғайту жөнінде ұсыныс қабылданған жағдайда халық арасында әлеуметтік шиеленістің туындау қаупі бар.

Жағдайды шешу үшін Заң жобасына өзгерістер енгізілуде, олар әрбір өңірдің өңірлік ерекшеліктерін (халықтың тығыздығын, тарифті, төлем қабілеттілігін және тағы басқа) ескере отырып, су берушілер үшін сумен жабдықтау жүйелерінен берілген ауыз судың 1 (бір) текше метріне бөлінетін субсидиялардың мөлшерін бекітуді ЖАО құзыретіне беруге мүмкіндік береді.

Заңнамада аталған түзетулер қабылданғаннан кейін Қағидаларға субсидиялаудың жаңа өлшемдері бөлігінде өзгерістер қабылдау мәселесі белгіленген тәртіппен қаралатын болады.

Ә. Смайылов

Мейребеков К.А.

75-00-33

**Депутатам
Мажилиса Парламента
Республики Казахстан
(по списку)**

На № ДЗ-164 от 31 октября 2019 года

Уважаемые депутаты!

На ваш депутатский запрос касательно субсидирования объектов питьевого водоснабжения сообщая следующее.

Касательно вопроса разграничения полномочий по субсидированию объектов водоснабжения

В настоящее время Министерство экологии, геологии и природных ресурсов разрабатывает перечень особо важных групповых и локальных систем водоснабжения, являющихся безальтернативными источниками водоснабжения.

Для улучшения механизмов субсидирования, рационального использования невозполнимых водных ресурсов, экономии бюджетных средств полагаем возможным согласиться с предложением по разделению компетенции по утверждению указанного перечня путем разработки и утверждения Перечня локальных систем водоснабжения местными исполнительными органами (далее – МИО).

Таким образом, утверждение такого Перечня будет способствовать повышению ответственности МИО, сокращению времени и оптимизации бюджетных процессов при выделении субсидий, а также даст возможность МИО самостоятельно утверждать размер субсидий исходя из возможностей региона.

Вопрос передачи указанной компетенции рассматривается в рамках проекта Закона «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам перераспределения полномочий между уровнями государственного управления» (далее – проект Закона), который внесен в Канцелярию Премьер - Министра.

Вместе с тем отмечаем, что согласно Закону «О трансфертах общего характера» расходы по субсидированию стоимости питьевой воды включены в бюджеты МИО.

Финансирование по субсидированию предполагается производить в пределах средств, предусмотренных законом, и местными бюджетами.

Касательно вопроса проведения совместного анализа тарифов в части их обоснованности

Разница в тарифах на услуги водоснабжения объясняется следующими различиями:

- объемами реализации воды в разных населенных пунктах;

- организацией системы водоснабжения государственных коммунальных предприятий, с учетом особенностей городских и других территорий, возможных источников водоснабжения, требований к напорам, качеству воды и обеспеченности ее подачи;

- протяженностью и техническим состоянием сетей;
- количеством и стоимостью активов, находящихся на балансе предприятия;
- объемами привлекаемых инвестиций.

При утверждении тарифов субъектов естественных монополий (далее – СЕМ) уполномоченный орган руководствуется Законом «О естественных монополиях», согласно которому в тарифы включаются только экономически обоснованные затраты непосредственно задействованные при оказании услуг.

Анализ тарифов СЕМ включенных в Перечень особо важных групповых и локальных систем водоснабжения, являющихся безальтернативными источниками водоснабжения, проведенный в 2019 году не выявил необоснованно утвержденных тарифов.

Кроме того, при проведении анализа выделенных средств на субсидирование стоимости питьевой воды, для особо важных групповых и локальных систем водоснабжения, в связи с изменениями тарифов с начала 2019 года, выявлена экономия в размере 337,4 млн.тенге из них 232,7 млн.тенге возвращена в республиканский бюджет. Данная экономия образована в результате утверждения временно компенсирующих тарифов, то есть носила временный характер.

При этом необходимо учитывать, что СЕМ ежегодно не позднее 1 мая года, следующего за отчетным периодом, обязаны предоставлять в уполномоченный орган отчеты об исполнении утвержденной тарифной сметы, исполнении утвержденной инвестиционной программы, по результатам рассмотрения которых, в случаях предусмотренных законодательством о естественных монополиях, возможно утверждение временных компенсирующих тарифов, что приведет к снижению тарифа и возврата средств в республиканский бюджет.

Касательно вопроса выработки новых критериев субсидирования

Согласно Правил субсидирования строительства, реконструкции и модернизации систем водоснабжения и водоотведения (далее - Правила) субсидии предназначаются вододателям обслуживающим системы водоснабжения для удешевления стоимости услуг реализованных населению на удовлетворение собственных нужд по питьевой воде, за исключением использования водных ресурсов в коммерческих интересах.

Данная мера принята в целях снижения тарифа на услуги водоснабжения для населения.

При этом основная часть субсидирования приходится на жителей сельских населенных пунктов, где очень низкая платежеспособность населения.

Тарифы на услуги водоснабжения в сельских населенных пунктах варьируются от 14 до 3564 тенге за 1 куб. м питьевой воды. Высокие тарифы связаны с отсутствием и отдаленностью источников воды. На перекачку воды требуется электрическая электроэнергия, которая закладывается в тарифной смете. В тарифной смете также заложены затраты на обслуживание групповых водоводов.

На сегодняшний день в соответствии с Правилами, размер оплаты населением за предоставляемые услуги по подаче питьевой воды составляет 30 или 40 тенге/м³.

Также необходимо отметить, что ежегодно вводятся новые системы водоснабжения, которые имеют потребность включения их в Перечень и выделения дополнительных средств на субсидирование стоимости воды.

В случае принятия предложения по увеличению оплаты населением за предоставляемые услуги по подаче питьевой воды, имеется вероятность возникновения социальной напряженности среди населения.

Для решения ситуации вносятся изменения в проект Закона, которые позволят передать в компетенцию МИО утверждение размера выделяемых субсидий на 1 (один) кубометр поданной питьевой воды из систем водоснабжения для вододателей, с учетом региональных особенностей каждого региона (плотности населения, тарифа, платежеспособности и так далее).

После внесения указанных поправок в законодательство вопрос принятия изменений в Правила, в части новых критериев субсидирования, будет рассмотрен в установленном законодательством порядке.

А. Смаилов

Мейрембеков К.А.
75-00-33